

Zdravé poľnohospodárstvo, zdravé potraviny a zdravá budúcnosť

Tohtoročné podujatie „Fórum pre budúcnosť poľnohospodárstva“ (skratka podujatia je FFA, ktorá vychádza z anglického názvu podujatia Forum for the Future of Agriculture), ktoré každoročne prebieha v Bruseli, sa nieslo v znamení zdravia. Jedenásty ročník podujatia vyzýval k zdravému životnému štýlu prostredníctvom poľnohospodárstva a potravinárstva. Devätnásť vystupujúcich rečníkov a dvaja moderátori sa zamerali na trvalodržateľné potravinové systémy, zdravé životné prostredie, budúcnosť poľnohospodárstva a poľnohospodárskej politiky a prostredníctvom nej na budúcnosť potravinárstva. Počas diskusií a vystúpení účastníkov odzneli aj príklady z praxe.

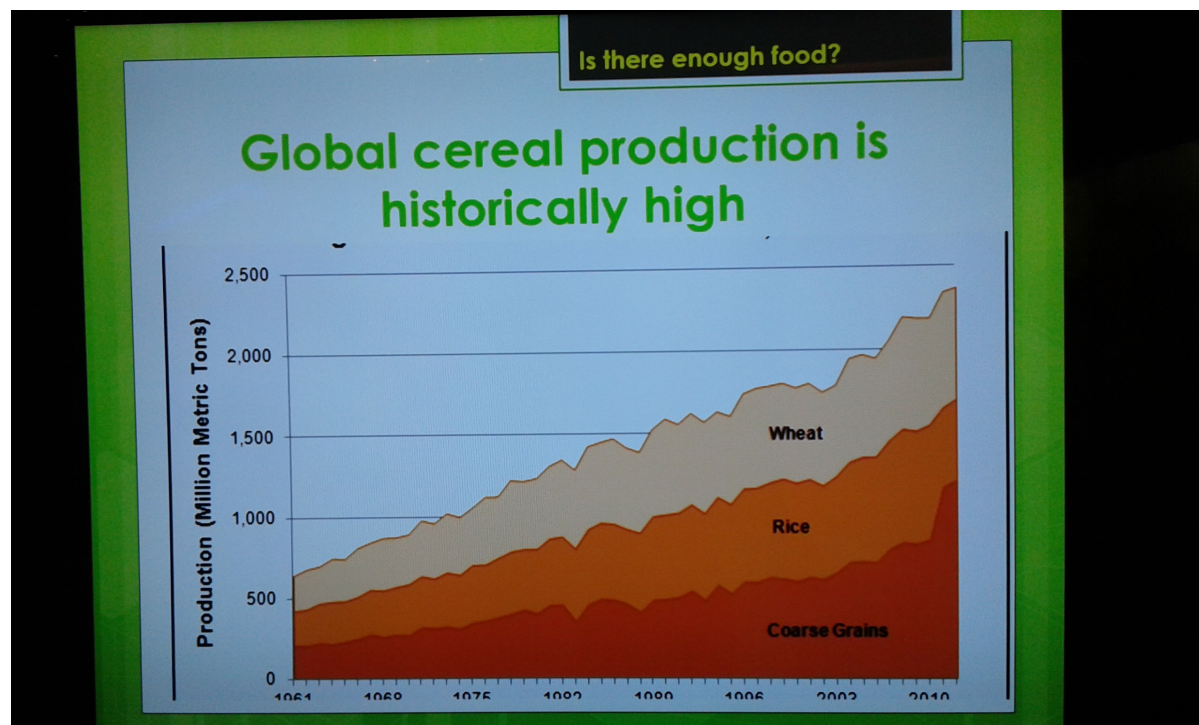
Vystúpenie eurokomisára Phila Hogana

Priebeh 11. ročníka FFA

Prestížne podujatie je každý rok navštevované stovkami účastníkov nielen z členských krajín EÚ, ale aj z tretích krajín a z takmer všetkých kontinentov sveta. Tento ročník otvoril príhovorom Jozef Potočník, predseda nadácie RISE. Nasledoval príhovor jordánskej kráľovnej Noor Al Hussein, ktorá sa zamerala na viacero dôležitých tém. V príhovore zdôraznila trvalodržateľné ciele, ich reálne zapracovanie do nášho života. Ďalšou silnou témou bolo postavenie žien a ich význam pre spoločnosť. Zamerala sa aj na chudobu, hlad a nezamestnanosť vo svete. Napriek tomu, že produkujeme dostatok potravín, neznižuje sa hlad, ale naopak sa zvyšuje počet obyvateľov, ktorí nemajú dostatok potravín resp. nemajú prístup k potravinám. Hlad nie je fenoménom len v krajinách tretieho sveta, teda len v rozvojových krajinách, ale hladom trpia aj ľudia v rozvinutých krajinách.

V ďalších vystúpeniach sa diskutujúci zamerali na bezpečnostnú politiku v oblasti potravinárstva. Odzneli diskusné príspevky k novým systémom produkcie potravín, produkcii zdravých potravín, ale aj k agroekológii. Problémom do budúcnosti bude priemyselné poľnohospodárstvo. Diskutujúci sa zhodli na tom, že je v budúcnosti potrebné ovplyvňovať spotrebiteľov, ale aj spracovateľov. Počas prvej časti diskusie odzneli názory, že súčasný trend - zvyšujúca sa spotreba mäsa, je považovaný za

trend negatívny, nakoľko produkcia mäsa je zviazaná so zaťažovaním životného prostredia. Na druhej strane je však potrebné zdôrazniť, že dnes už takmer každá činnosť človeka zaťažuje životné prostredie. Jedným z východísk je aj prechod k poľnohospodárstvu v meste, vznikajú nové trendy napríklad pestovania niektorých druhov rastlín v domoch či bytoch alebo v špeciálne upravenom mestskom prostredí. Určite však tento nový systém nezabezpečí potraviny pre všetkých obyvateľov, ale je to jedna z alternatív, ako využiť vhodné podmienky mesta na produkciu niektorých potravín.

Eurokomisár o budúcej SPP

Phil Hogan vo svojom vystúpení nadviazal na predchádzajúci ročník podujatia. Zdôraznil, že Európska komisia splnila sľub, ktorý sa týkal zlepšenia vplyvu politiky na životné prostredie (tu myslel najmä na legislatívne zmeny účinné od 1.1.2018). EÚ je svetovým lídrom pre oblasť klímy a aktivít na ochranu životného prostredia. A práve Európska komisia pripravuje plán pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo EÚ, ktorý bude prínosom pre životné prostredie a bude skutočne trvaloudržateľným. V poslednom období sa veľa diskutuje o Spoločnej poľnohospodárskej politike. Aj jedna zo sekcií podujatia bola zameraná na SPP, na to, či EÚ môže prežiť bez SPP. Skutočná otázka by však mala byť, či súčasná poľnohospodárska politika podporuje všetky požiadavky poľnohospodárov. A ak SPP nespĺňa očakávania poľnohospodárov či spoločnosti, je potrebné urobiť také zásahy, aby bola SPP zmenená v prospech poľnohospodárov, v prospech očakávaní a požiadaviek občanov. Súčasná SPP je garanciou zdravých a bezpečných potravín. Je však potrebné uvedomiť si, že takáto môže byť len dovtedy, kým budú poľnohospodári môcť vyžiť z príjmov, ktoré získavajú za svoje produkty. Eurokomisár upozornil aj na závery správy Dvora audítorov, ktorý negatívne vyhodnotil ozeleňovanie (teda „greening“, často uvádzaný pojem v anglickom jazyku). Toto opatrenie bude v budúcej SPP nahradené iným opatrením. Phil Hogan prezentoval aj závery verejných konzultácií, ktoré Európska komisia uskutočnila v roku 2017. Obyvatelia sa v nej vyjadrovali k SPP a témam súvisiacim s poľnohospodárstvom. Podľa výsledkov obyvatelia EÚ sú za to, aby poľnohospodári získavali za svoju činnosť podporu formou priamych platieb, pričom by mali poľnohospodári robiť viac pre životné prostredie a klímu. Európska komisia sa preto zamerala na zmeny, a teda do budúcej politiky budú očakávania a výzvy zapracované. Už v apríly bude prezentovaný legislatívny návrh pre oblasť nekalých obchodných praktík, kde by mala byť posilnená pozícia poľnohospodárov v potravinovom reťazci. Eurokomisár sa vyjadril aj k téme

poľnohospodárstvo a skleníkové plyny. Je pravdou, že poľnohospodárstvo produkuje emisie, avšak v súčasnosti a vzhľadom aj na vývoj počtu obyvateľov, by nebolo rozumné jednoznačne znižovať poľnohospodársku výrobu, avšak je potrebné zvyšovať produkciu tak, aby sa znižoval negatívny vplyv na životné prostredie. Jednou z možností je zavádzanie nových technológií či prechod na presné poľnohospodárstvo.

Šéf generálneho riaditeľstva pre poľnohospodárstvo vo svojom vystúpení využil aj údaje publikované Svetovou bankou, ktorá uviedla, že vďaka SPP sú vytvárané pracovné miesta, postupne sa znižuje rozdiel v príjmoch poľnohospodárov a ostatných sektorov hospodárstva a zároveň sa pozitívny vplyv podpôr poskytovaných poľnohospodárom prejavuje v štrukturálnych zmenách a náraste produktivity práce. Je potrebné, aby poľnohospodári mali vytvorené možnosti na prežitie na vidieku, aby mali dôstojné podmienky pre prácu, ako aj na plnenie požiadaviek spojených s ochranou životného prostredia či zachovanie biodiverzity. Eurokomisár sa vo vystúpení zamerával aj na pôdu, vzduch a kvalitu vody vo vzťahu k poľnohospodárstvu. V prezentácii Phil Hogan predstavil aj návrh komisie pre budúcu SPP, teda prípravu strategických plánov, dvojpilierovú politiku (zachovanie I. a II. piliera), či zavedenie nových opatrení pre ochranu životného prostredia. Zdôraznil, že opatrenia v SPP musia byť zamerané na kvalitu vody, pôdy, ochranu biodiverzity a emisie. EK stanoví v I. pilieri podmienky tak, aby bol zabezpečený príjem poľnohospodárov hospodáriacich v súlade s ochranou životného prostredia a vzhľadom na prebiehajúce klimatické zmeny. Členské štáty stanovujú ďalšie požiadavky, ktoré budú dobrovoľné a tí poľnohospodári, ktorí ich splnia v I. aj v II. pilieri, získajú za ich plnenie finančné prostriedky. Členské štáty budú brať do úvahy vlastné podmienky v krajine. Od takéhoto prístupu očakáva Komisia zníženie byrokracie, zjednodušenie požiadaviek, avšak nedôjde k renacionalizácii politiky. Nové podmienky, nové schémy či opatrenia v I. pilieri a agroenvironmentálne opatrenia v II. pilieri by mali priniesť výsledky. V ďalšom období bude vyššia podpora na školenia, ale aj poradenstvo, investície, združovanie poľnohospodárov či zavádzanie inovácií do praxe. V závere eurokomisár zodpovedný za poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka zdôraznil, že SPP je potrebná pri budovaní moderného poľnohospodárstva a potravinárstva. Jedine poľnohospodári môžu zabezpečiť potravinovú sebestačnosť a bezpečnosť, rovnako ako splniť ciele pre životné prostredie či klímu a dodať verejné statky. Je preto potrebné, aby ich činnosť bola podporená prostredníctvom poľnohospodárskej politiky.

Záverečné slovom mal prvý podpredseda, eurokomisár Frans Timmermans.

Prichádza nové obdobie nielen pre poľnohospodárstvo, avšak pre celú spoločnosť. Ako sa vysporiadame s výzvami ukáže ďalší ročník poľnohospodárskeho fóra v roku 2019.